

Gloria

RITEÅ FÖRSAMLINGS TIDNING | Nr 1 2019

tema
*Starka
kvinnor*

Piteprofiler om styrka **3** Biskop Åsa Nyström **6**
Möt Christina Skoog **10** I ljuset av Me too **16**

Svenska kyrkan
RITEÅ FÖRSAMLING

Innehåll

Piteprofiler svarar	3
Biskop Åsa om styrka och ledarskap	6
För Christina måste hjärtat vara med	10
Starka kvinnor i bibeln	14
I ljuset av Me too	16
Ord på vägen	18
Gloria frågar	19
Korsord	20

Kontakta oss

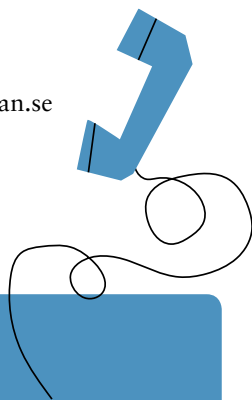
Livet är fullt av stora händelser, dop, bröllop och begravning är några av dem. Församlingsexpeditionen hjälper till med att boka tid och plats utifrån era önskemål. Församlingsexpeditionen i stan, på Nygatan 23, är öppen vardagar 8-16, lunchstängt 12-13. Församlingsexpeditionen i Öjebyn, Affärsgratan 17, är öppen tisdagar och torsdagar kl. 8-12.

Kontaktuppgifter:

Växel: 0911-27 40 00

E-post: pitea.forsamling@svenskakyrkan.se

Adress: Nygatan 23, 941 31, Piteå

Följ oss!

 facebook.com/piteaforsamling

 [@piteaforsamling](https://instagram.com/piteaforsamling)

FOTO MARIA FÄLDT

Kvinnan i fokus

I det här numret lyfter vi kvinnan av den enkla anledningen att vi tycker att det behövs. Efter Me too känns det som om tystnaden på många sätt är bruten. Tiden är inne för kvinnors berättelser och upplevelser av övergrepp, förtryck och kränkningar. Me too spred sig snabbt och snart två år senare fortsätter kvinnor att berätta. Lite längre fram i tidningen träffar vi pensionären Lovisa som berättar om vad hon har varit med om under sitt yrkesliv.

I Piteå verkar och arbetar många kvinnor i framstående position. Det gäller inom många olika yrkesområden som kultur, näringsliv, idrott och mycket mer. Vi möter flera välkända piteåprofiler som delar med sig om deras syn på styrka och hur ett mer jämställt samhälle kan skapas. På mittuppslaget berättar Christina Skoog om rollen som affärsledare, men också om den lite mer privata sidan. Om styrka och drivkrafter.

Att Svenska kyrkan haft en brokig historia med kvinnor i ämbetsroller är ingen hemlighet. Sedan drygt 60 år tillbaka kan kvinnor arbeta som präster i Svenska kyrkan. Och nu är Åsa Nyström första kvinnan på posten som biskop i Luleå stift. Vad uppdraget innebär berättar biskop Åsa mer om på sidan 6. Många bibeltexter lyfter fram kvinnor på ett unikt sätt. Inte sällan har dock texterna tolkats så att kvinnorna blir mer syndiga än vad de faktiskt framställs i bibeltexten. Prästen Anna-Karin Jonsson lyfter olika kvinnor från bibeln med fokus på att vi har något att lära av dem.

Det här numret är inte gjort för att ställa kvinnor och män mot varandra. Tvärtom. Numret är gjort för att lyfta kvinnan i stort. Olika kvinnor får berätta själva. Utifrån deras perspektiv och erfarenheter. Vi tror att deras berättelser är värda att ta på allvar för ett mer jämställt Piteå och ett mer jämställt samhälle i stort.

Trevlig läsning!

Hälsar Sara och Magnus

GLORIA

Gloria är Piteå församlings församlings-tidning sedan 2010. Utkommer fyra gånger/år. Gloria delas ut som samhällsinformation till alla hushåll i Piteå församlings geografiska område.

ANSVARIG UTGIVARE

Mats Björk, kyrkoherde

ART DIRECTION & ILLUSTRATION

Sara Andersson, Magnus Borg
Helikopter Brand Design

TRYCK Arkitektkopia

OMSLAGSFOTO Maria Fältdt.

Piteprofiler svarar

Vad är en stark kvinna för dig?

Vad behöver vi göra för att få ett mer jämställt samhälle?

Helena Stenberg, kommunalråd

– En stark människa står upp för sina värderingar och sig själv, tar ingen skit men är empatisk och snäll. Margot Wallström är en verklig förebild.
– Vi behöver jobba med många frågor

samtidigt: jämställda löner, jämställt uttag av föräldradagar och VAB, bryta könssegregerade studie- och yrkesval, attityder och värderingar. Jämställdhet är en fråga om mänskliga rättigheter.

Åse Borgeryd, Inspiration & hälsa

– En stark kvinna för mig är en kvinna som tar för sig utav livet och är samtidigt ödmjuk mot andra och sig själv. Det är Mod, tokigheter, att våga kasta sig ut, att inte vara rädd för att misslyckas och våga erkänna när man har fel. Det och en stor portion självinsikt, men det gäller alla. Våga lyfta blicken och inte ta sig själv på så fruktansvärt stort allvar! Jag hänger mycket med starka, härliga kvinnor!

– Vi behöver alla kommunicera och acceptera varandra. Männen behöver ibland tänka till, ibland lyfta en kvinna lite extra och ha självinsikt hur man ser på det kvinnliga könet. Vi kvinnor behöver träna oss på att inte sätta oss i

underläge och i martyrläge. Det tycker jag ibland jag ser. Missförstånd och att vi som olika kön tänker galet olika ofta. Vi kvinnor behöver prata mindre och göra mer, med detta menar jag att ord ibland är överflödiga och att vi bara ska köra på och ja... ta för oss. För mig är starka kvinnor en självklarhet och för mig och i min familj har alltid jämställdhet funnits. Mamma och pappa delade på allt och jag är uppväxt så. Man behöver verkligen tydliggöra till exempel hemma vem som gör vad och vad man förväntar sig av sin partner. Men jag blir glad att se att allt går åt rätt håll. Om någon man försöker sätta sig på mig så biter jag ifrån! Rejält!

FOTO EVA LESTANDER

Charlotta Wallsten, VD Wallsténs Piteå

– En person som vågar stå för sina åsikter, är oberoende, modig, empatisk och lyfter andra.

– Jättesvår fråga. En start är att våga ifrågasätta när man upplever orättvis eller kränkande behandling oavsett om man är man eller kvinna, vilket inte alltid är lätt tyvärr. Att inte eftersträva ett vi och dem utan arbeta för mångfald på alla plan. Det känns som det är en våg av starka, verbala och uttrycksfulla kvinnor som tar plats nu, däremot tycker jag inte om drev. Det skapar större motsättningar snarare än att det förenar.

FOTO MARIA FÄLDI/SHUTTERSTOCK

FOTO JANÅKE ISAKSSON

Maud Spencer, VD Svalson

– En stark kvinna för mig är en kvinna som är sann mot sig själv, kan följa och leva efter sin värderingar och övertygelser men samtidigt acceptera andra och deras värderingar. En kvinna som kan ta ansvar för sig själv men även för andra, som förstår att hon är beroende av andra människor och att andra människor är beroende av henne. En stark kvinna mår bra, men tyvärr gör omständigheterna att många inte kan vara starka hela tiden, men det är absolut något att sträva efter.

– För att få ett mer jämställt samhälle måste vi acceptera att vi är olika, har olika behov och förutsättningar och dessutom tycka att det är bra. Som företagsledare vill jag ha en blandning av kön, ålder, härkomst och personligheter. I den miljön utvecklas människor och företag bäst. Sen är det väldigt viktigt att lyfta fram olika förebilder och visa på alternativa karriärvägar och sätt att leva sitt liv.

Åsa Ivarsdotter, egenföretagare och komiker med hunden Alma

– En sån här fråga väcker alltid nya frågor i mig. Vad menar vi med stark? Vad är en stark människa oavsett kön? Förut kunde stark betyda att inte visa sina känslor, att klara sig själv. Idag kanske det är att våga vara den man är fullt ut, vara sårbar, be om hjälp... Och stark, oavsett kön, kanske är att vara modig, en som vågar gå före och bana väg för oss som kommer efter, trots att det är obekvämt. Till exempel alla de som kämpade för rösträtt, jämställdhet och som har vågat sätta sig upp emot patriarkatet. Allt från "Fröken Fridmans krig" till "No more Fucks to give" så att säga...
– Det är en sådan stor fråga och vart börjar och slutar ett sånt svar utan flos-

kler som "lika rättigheter för alla"... som inte borde vara floskler! Utan självklart. Hade jag ett svar på den frågan så skulle jag väl vara känd politiker? Jag tänker att jämställt betyder ställt jämt – balans. Vi är väl i grunden alla bara olika själar som längtar efter balans. På alla plan. Jag vet inte varför jag började tänka på Astrid Lindgren, men hon gjorde ju roliga och berörande berättelser om starka flickor som bryter normen och på så sätt påverkade hon oss, istället för att kanske bara läsa upp torra fakta om jämställdhet. Och som hon sa: "Något budskap har jag inte. Men jag vill gärna sprida en allmän tolerans för mänskligt vansinne".

FOTO MARIA FALDT

Piteprofiler *svarar*

Vad är en stark kvinna för dig?
Vad behöver vi göra för att få ett mer jämställt samhälle?

Susanna Lindmark, musikprofil

– En stark kvinna för mig är en kvinna som vågar stå för den hon är, dra gränser och följa sina drömmar. Som med integritet bejakar både sig själv och andra och också vågar lyfta fram de styrkor som ofta benämns som feminina omtanke, värme, känslighet, intuition till exempel. Det är någon som använder sina styrkor, vågar leda sig själv och andra, agera och ta initiativ och se sin potential utan att vänta på att någon i omgivningen ger sin tillåtelse. En stark kvinna kan släppa kravet på att vara perfekt, och ger sig själv tillåtelse att prova nya saker och se hur det går. Våga driva framåt och stanna upp och reflektera och ta hjälp av andra när det behövs.

– För att få ett mer jämställt samhälle behöver vi förändra gammaldags rådande normer om vad det ”borde” vara att vara kvinna/man. Ramarna för normerna behöver vara rymligare så att de inte begränsar oss människor till att fastna i stereotyper som cementerar mönster som inte är relevanta. Vi lever i ett samhälle i snabb förändring där det mesta ser annorlunda ut nu än när de mönster som ligger till grund för hur våra könsroller ser ut skapades. Min uppfattning är att ett jämställt samhälle bygger på alla människors lika värde och tillhörighet. Vi är lika mycket värda - oavsett bakgrund, könstillhörighet eller läggning. Vi har alla ansvar för att bidra till ett gott samhällsklimat, respekt för varandra och att ta hand om jorden på ett hållbart sätt. Vi behöver närma oss varandra, kommunicera och respektera. Jag tror att män behövs i kvinnodominerade yrken och tvärtom. Och självklart ska inte lön eller möjligheter till utveckling bygga på om du definierar dig som man eller kvinna. Vi behöver återupprätta det mänskliga, empati, vänlighet, respekt och vi behöver göra jobbet för jämställdhet tillsammans.

FOTO MARIA FÄLDT

Brith Fäldt, ordförande Samhällsbyggnadsnämnden

– Jag tänker på min mamma som en stark kvinna. Hon var född 1920 i en tid som krävde något annat än vad som

krävs av en stark kvinna idag. Hon hade kraft och förmåga att leva ett strävsamt men självständigt liv. Hon kunde forma sitt liv utifrån sina egna värderingar och önsknings, tillsammans med min pappa förstås. Hon behövde försörja sin familj när hon blev änka och använde sin styrka och arbetskapacitet till att bygga upp ett lönsamt företag. Hon kunde med stolthet stå upp för sig själv och sin familj oavsett vad omgivningen än tyckte. – För att kunna leva självständigt och förverkliga våra liv, oavsett om vi lever i en parrelation, i ett samkönat förhållande eller som ensam ska utbildning, arbetsliv, löner och offentlig service vara könsneutrala och jämställda. Samhället ska inte bara utgå från givna normer om samlevnad och kön. Sedan ska det förstås finnas en respekt för det som är lika och det som är olika. Gemensamt är att vi är mera lika varandra än vad vi är olika.

FOTO PRIVAT

FAKTA: ÅSA NYSTRÖM OCH LULEÅ STIFT

- Åsa Nyström är den nionde biskopen sedan Luleå stift bildades 1904.
- Började som präst i EFS 1982. Mottogs i Luleå stift som präst i Svenska kyrkan 1991.
- Tidigare studierektor och lärare i ledarskap vid Pastoralinstitutet i Uppsala.
- Har varit kursansvarig för chefs- och ledarskapsutveckling i Svenska kyrkan.
- Tidigare chefredaktör för tidningen Budbäraren.
- Luleå stifts uppgift är att stödja Svenska kyrkans 56 församlingar i Norrbottens och Västerbottens län.

Biskop Åsa om styrka och ledarskap

Åsa Nyström är första kvinnan på posten som biskop i Luleå stift. Hon arbetar med förtroende som utgångspunkt och menar att Svenska kyrkan har ett stort ansvar för att arbeta för jämställdhet. Möt biskop Åsa i ett samtal om personliga förebilder, styrka och ledarskap.

Kyrkan är en av grundstenarna i biskop Åsa Nyströms liv. Hon bars in i kyrkan av sina föräldrar – och sedan har hon aldrig kommit därifrån. Värme, sång och gemenskap är tidiga barndomsminnen som hon förknippar med kyrkan. – Kyrkan har mest varit trygghet för mig, sedan vet jag att det finns konflikter. Men i grunden är kyrkan den plats där jag hämtar kraft som människa och som kristen.

Under en ganska tuff tonårstid upplevde biskop Åsa att kyrkan var en mer tillåtande miljö än skolan.

– I kyrkan hemma i Umeå fanns inte lika hårt tryck på vem eller hur man skulle vara. Jag kände mig älskad och sedd för den jag var och vad jag kunde bidra med. Som tolvåring fick jag frågan om jag kunde bli lärare i söndagsskolan. Det fanns vuxna människor runtomkring mig som såg min nyfikenhet och ville vara med och skapa tillfällen där jag kunde få ge till andra.

Hur känns det att vara första kvinnan på posten som biskop i Luleå stift?

– Det känns bra! Det är det enkla svaret. Jag har personligen inte mött något motstånd eller ifrågasättande, utan jag har upplevt värme och uppmuntran. Biskop Åsa reagerar lite på formuleringar som ”första kvinnliga biskop”.

Kvinnlig, menar hon, kan mer vara en egenskap man tillskriver någon än kön. – Man kan vara mer eller mindre kvinnlig, men jag är den första kvinnan som är biskop i Luleå stift. Diskussionen kring prästrollens utveckling har också präglats av detta. Vad har hänt med prästrollen – från den som predikar ovanifrån till den som ger omsorg? Kan en så kallad machoman bli präst nuförtiden och vad händer då? Procentuellt är det fler kvinnor än män som blir präst idag och man kan fundera kring hur det påverkar rollen.

Vad tror du har hänt med prästrollen?

– Egentligen inte bara prästrollen, utan vad har hänt med kyrkan i stort? Kyrkan har gått från att vara en överhet som talar uppifrån och ner, som undervisat och fostrat, till en kyrka som vill vara medvandrare på livets väg och möta människor i ögonhöjd. Det gör att rollen som präst blir annorlunda.

Har du några personliga förebilder när det kommer till ledarskap?

– Jesus. Och det är faktiskt sant. Jag var ganska ung när jag förstod att det är svårt att ha människor som förebilder, för människor har både sina framsidor och skuggsidor. Jag kan lära mig mycket

av andra människor och jag kan lära mig mycket av goda teorier som bygger på att människor har provat sig fram. Jag lär mig av deras teorier och deras forskning. Den som är kvar är Jesus.

– Jag frågar mig varje dag: Vad skulle Jesus ha gjort i den här situationen? Vad skulle han vara tydlig med och vad skulle han vara öppen med? Vad ska värnas här och vad behöver jag kliva fram i? Och vad behöver jag kliva tillbaka i?

Vad är styrka för dig?

– Att kunna läsa en situation klart och tydligt och sedan agera så att det blir en önskad förändring. Ibland behöver man inte vara särskilt modig, utan man kan ta ett steg tillbaka för att invänta och se vad som händer. Andra gånger behövs styrka för att kliva fram och stå kvar i snålblåsten. Det innebär, tycker jag, ett ständigt lyssnande. Både inåt och utåt. Ibland får man ställa sig frågan: Vilken skillnad vill Gud se i det här?

Frageställningen bär biskop Åsa med sig i sitt dagliga arbete, den fungerar som ett slags grundkompass i hennes liv.

Vad innebär det för dig att vara ledare i Svenska kyrkan?

– En glädje och ett ansvar. Det kan självklart vara ett betungande ansvar. Om jag tänker att Gud vill förändring

så vet jag att förändring alltid innebär ett motstånd. En förändring kan vara efterlängtd, men även efterlängtdade förändringar betyder att människor kan behöva förändra både beteenden och strukturer. Så, det är klart att det ibland kan vara utmanande att ta steg framåt.

Är det några särskilda steg Svenska kyrkan bör ta framåt?

– Det finns massor med steg att ta, och på en bred front dessutom. Svenska kyrkan ska aldrig vara en kyrka som stagnerar, utan en kyrka som tar steg för att evangeliet ska vara aktuellt och relevant. Det är hela kyrkans uppdrag. På vilket sätt kan Svenska kyrkan vara en plats att lita på för människor som har en svag relation till kyrkan? Det är viktigt att ställa den frågan och att hitta språk och steg för att närma sig.

Hur mycket hänger ihop ledarskap ihop med förtroende?

– När man är ledare upptäcker man det i rummet direkt. Finns det ett förtroende eller inte? Hur mycket måste jag job-

ba för att förtroende ska byggas? Ledarskap och förtroende hänger väldigt intimt samman.

– Hela biskopsrollen bygger på förtroende. Det är därför valprocessen är så gedigen också. Stiftet väljer en biskop som man väljer att ha förtroende för. Jag är egentligen inte chef över någon, inte en kotte.

– Biskopens roll är en förtroendepost. Stiftet vill ha en person i rollen som biskop, någon människor kan känna förtroende för. Någon man kan lyssna till, få råd av, vägledas och uppmuntras av.

Vilket ansvar har Svenska kyrkan för att arbeta för jämställdhetsfrågor?

– Ett stort ansvar. För mig innebär det att hela tiden hålla utsikt efter hur kyrkan bemöter människor från olika bakgrunder, etniciteter, kön och olika identiteter. Egentligen alla diskrimineringsgrunder.

Hur lyckas Svenska kyrkan med det arbetet, tycker du?

– På ett sätt riktigt bra. Svenska kyr-

kan är en medveten kyrka. Av fjorton biskopar i landet är fem kvinnor, inklusive ärkebiskopen. Hälften av alla präster i Svenska kyrkan är kvinnor. Vi har gjort en viktig resa. Samtidigt är kyrkan en del av samhället. På ett sätt är Sverige ett av de mest jämställda länderna i världen enligt FN. Samtidigt finns ett arbetsliv i Sverige som är oerhört könssegregerat. Om man tittar på de 30 största yrkesgrupperna i Sverige så är det nästan ingen yrkeskår som, sett utifrån fördelningen män och kvinnor, är helt jämställd. Möjligtvis gymnasielärare. Det går inte komma ifrån att vi lever i ett samhälle där kvinnor och män har olika yrken.

– Men den viktigaste frågan Svenska kyrkan bör ta med sig är: Hur bemöter vi människor lika och likvärdigt? Hur ger vi möjligheter för alla att leva ett likvärdigt liv med lika rättigheter och möjligheter? Så tänker jag att Gud vill ha det.

TEXT MAGNUS BORG

act

Svenska kyrkan

Nytt namn, samma viktiga arbete

Den 5 maj byter Svenska kyrkans internationella arbete namn till Act Svenska kyrkan.

5 maj blir startskottet för en långsiktig satsning på att göra det internationella arbetet mer känt.

– Det nya namnet ska göra det lättare för människor att förstå vilka vi är, vad vi gör och vad vi står för. Under de kommande åren behöver vi arbeta intensivt för att det viktiga arbete som vi gör ska bli mer känt. Det behövs för att öka engagemang, kunskap och insamling, så att vi kan utveckla partnerrelationer och tillsammans försvara människors värdighet och rättigheter runt om i världen, säger Erik Lysén, internationell chef.

Tillsammans med kyrkor och organisa-

tioner arbetar Act Svenska kyrkan långsiktigt med att stödja kyrkliga ledare och stärka arbetet mot fattigdom, förtryck och orättvisor. Genom samarbeten med lokala krafter kan Act Svenska kyrkan också agera snabbt på plats när katastrofer inträffar.

– Vår inspiration är en livsbejakande tro, som sätter människors lika värde och rättigheter i centrum för allt arbete, säger Erik Lysén.

Agera snabbt

Act Svenska kyrkan är en del av ACT-alliansen, ett nätverk med över 150 kyrkor och trosbaserade utveck-

lingsaktörer. Det samarbetet gör det möjligt att agera snabbt vid katastrofer, arbeta ännu effektivare inom långsiktigt utvecklingssamarbete och tillsammans ha en stark påverkansröst i exempelvis jämställdhetsfrågor.

En viktig normbildare

– På många platser är kyrkan en viktig normbildare och påverkar bland annat synen på kvinnors och mäns roll i samhället. Därför har kyrkor en unik möjlighet att driva frågor för jämställdhet och mänskliga rättigheter. Det är en styrka att vara kyrka, säger Erik Lysén.

FAKTA: CHRISTINA SKOOG

- Christina Elisabet Skoog
- Stolt mamma och mormor till två döttrar och fyra barnbarn.
- VD Skoogs Fastigheter och Kust hotell & Spa samt Restaurang Tage.

För Christina måste hjärtat vara med

I Piteå finns många framstående kvinnor, inom politik, kommun, näringsliv, kultur och idrott.

Jag möter en av dessa kvinnor, Christina Skoog i ett personligt samtal om styrka, drivkrafter och om lyckan att vara mormor.

Christina Skoog är en driven affärskvinna som utstrålar värme och engagemang. Hon är uppvuxen i en entreprenörsfamilj där hennes pappa, Tage, lade grunden till ett av Piteås största företag som idag drivs av Christina och hennes bror Roland. Till skillnad från hennes bror var det inte lika självklart att Christina skulle arbeta i familjeföretaget.

– Jag har haft en egen väg att gå och det har varit viktigt för mig. Det har också gett mig värdefulla erfarenheter som jag har haft nytta av, berättar Christina som har arbetat på resebyrå, hotell och i försäkringsbranschen. Genom dessa erfarenheter upptäckte hon att hennes starkaste drivkraft är strävan efter att alltid göra saker bättre.

Bullmamman

När Christina fått sin andra dotter kände hon att det var dags. Nu ville hon vara med och utveckla företaget och göra något tillsammans med sin bror.

– Jag brukar säga att mina två döttrar har samma mamma, men vuxit upp med två väldigt olika mammor. Min äldsta dotter växte upp med en handarbetande och bakande mamma, en riktig ”bullmamma”. Jag är en kreativ person som har svårt att sitta still, vilket jag behövde få utlopp för. När jag sedan fick min andra dotter såg livet annorlunda ut och jag ville ge utlopp för min

kreativitet på ett annat sätt. Det var då jag lärde mig att det inte alls är fel att köpa fika, säger hon och skrattar. Men det ligger allvar bakom. Livet och förutsättningar förändras.

Drivkraft att förbättra

Tjugo år senare och med flera stora satsningar och projekt bakom sig, har kreativiteten, idéerna och viljan att utveckla inte minskat för Christina. De båda syskonen har samma drivkraft att förbättra, utveckla och de ger varandra utrymme att vara olika.

– Det var flera som avrådde oss att starta företag ihop, två syskon, det skulle bara sluta med att vi blev ovänner. Men det har varit precis tvärtom. Det har bara fört oss närmare varandra, säger Christina.

Tack vare att de är syskon har det också varit naturligt att arbeta med jämställdhetsfrågor. Och att inom koncernen försöka vara hälften kvinnor och hälften män.

– Det blir en mer spännande, utvecklande och kreativ miljö då, säger Christina och menar att det är i mötet mellan olika människor som de bästa idéerna föds. Det gäller endast att vara vaken och nyfiken. Att förstå att vi ser på saker från olika perspektiv, att argumentera för sin sak och sedan mötas på mitten. Det handlar också om att inkludera varandra.

Hon berättar att det på Kust finns en stor mångfald med olika yrkesgrupper och nationaliteter.

– Det är en utmaning men mest av allt medför det att vi hela tiden lär oss nya saker, vi har roligt tillsammans och det berikar. Många får sitt första jobb i Sverige här hos oss och vi har en jätteviktig roll i att inkludera, att stötta i språket och visa hur vår kultur och samhälle fungerar.

Sårbarhet och styrka

Likt andra framgångsrika kvinnor har Christina mött människor som inte tycker att man ska ta plats och tro att man är någonting, människor som upplevt det skrämmande med en stark rak kvinna. Men det har endast handlat om enstaka personer och händelser.

– Jag upplever snarare att många signalerat att det varit viktigt att just jag varit med och oftast har jag blivit väl mottagen och respekterad för den jag är.

Christina berättar om sin farmor, en kvinna som påverkat henne och som för henne personifierar styrka. Hon var stark och stolt. Hon gjorde vad hon kunde med små medel och var en person som människor lyssnade på. Hon var kärleksfull, berättar hon.

– Jag var hennes första barnbarn och den första flickan så vi kom varandra väldigt nära. Vi hade en speciell relation.

FOTO MARIA FÄLDT

Styrka är också enligt Christina att kunna vara trygg i sina roller, i yrkeslivet men även som mamma, mormor och som kvinna. Att kunna säga till sig själv att man räcker till.

– Är det något jag vill vara så är det äkta. Jag har ingen dold agenda utan vill vara öppen med vad jag vill och hur jag tänker. Visst gör det ont ibland när människor skapat sig en annan bild, säger Christina. Men det som uppfattas som styrka kan också vara ens största svaghet. Man kanske uppfattas som stark medan man inte alls känner sig det alla gånger.

I grund och botten är Christina en helt vanlig person som har fått ett större samhällsengagemang och vill göra skillnad för Piteå.

– Många har undrat hur vi vågat satsa på så stora projekt i Piteå och sagt att det är ett för stort risktagande. Men det är ju här vi bor och lever, säger Christina och för mig måste hjärtat finnas med i engagemanget. Vi ska ju möta våra kunder ”på stan” varje dag, vilket gör att jag vill göra bra ifrån mig. Det är bra att människor har åsikter

tycker Christina och som affärsledare är hon van att ta kritik och att bli ifrågasatt. Men som privatperson är det inte lika lätt.

– När man ger sig på privatpersonen blir man hudlös, det gör ont, säger Christina. Vi behöver vara mer rädda om varandra och se människan bakom titeln, yrket och namnet. Skilja på sak och person. Helst idag i vår digitala värld med sociala medier där allt går väldigt fort blir det viktigt att tänka efter före.

Återhämtning

Under vårt samtal känner jag igen mig mycket i det Christina berättar. Likt oss andra har hon fått kompromissa och pussla för att få vardagen att fungera. Det går inte att ge hundra procent dygnet runt utan att det tar ut sin rätt någonstans, menar Christina.

– Vi måste bli snälla mot oss själva och andra. Det finaste du kan ge någon är tid men det gäller även till dig själv. Och det är bara du själv som kan avgöra vad just du behöver oavsett om det är böcker, flugfiske eller knyppling. Vi är som en motor och om den aldrig får någon påfyllning, vad ska den då drivas

av, undrar Christina som har hittat sina sätt återhämta sig på.

Den bästa energipåfyllningen är hennes barnbarn. Hon blev mormor första gången för fyra år sedan och det senaste tillskottet är endast nio veckor gammal och hon prioriterar sin tid med dem.

– Det är en obeskrivlig känsla att få bli mormor. Det är verkligen ”livets efterträtt”, som man säger. Jag är en ung mormor och vill finnas till fullo för dem medan jag kan och orkar. Jag vill att de ska få så stor del som möjligt av sin mormor.

Många idéer

Att Christina älskar sina barnbarn märks tydligt och närheten till dem är viktigt för henne.

– Det finaste jag kan höra är när barnbarnen säger ”mormor kan du läsa den här boken en gång till”, säger hon med ett varmt leende.

Men tro inte att Christina nu är nöjd, tänker luta sig tillbaka och vara bara mormor. Hon skrattar och förklarar att det är omöjligt.

– Jag har ju så många nya idéer.

TEXT SARA ANDERSSON

Boktips: Min pappa *Ann-Christine*

FOTO: GUSTAF PERSSON/HÅKAN LILJEMÄRKER. ILLUSTRATION: HELIKOPTER

Året är 2010. Den 58-årige prästen och trebarnspappan Åke Roxberg kommer ut som Ann-Christine och lever idag som kvinna. Varken familjen eller omgivningen var beredd på förändringen. Detta är dottern Ester Roxbergs berättelse, kort och gott en anhörigberättelse. Om vad som händer när man får en pappa som heter Ann-Christine. Om minnen som måste omprövas. Om att förlora en förälder, men som ändå finns kvar i en annan skepnad. Utgiven 2014

av förlaget Wahlström & Widstrand. Boken kommer att bli film med bland andra Rolf Lassgård och Lena Endre i rollerna. Premiären beräknas till början av 2020.

av förlaget Wahlström & Widstrand. Boken kommer att bli film med bland andra Rolf Lassgård och Lena Endre i rollerna. Premiären beräknas till början av 2020.

Herregud & Co

Från och med 2016 är Herregud & Co ett stående inslag i Gloria!
Vill du se mer av Herregud & Co?

Besök:

www.facebook.com/herregudco
www.instagram.com/herregudco
www.adlibris.com

Starka kvinnor *i bibeln*

Vem är en stark kvinna? Den som inte är så mjuk till sättet? Den som inte gråter?
Den som vågar gå sina egna vägar? Är kvinnor i allmänhet inte starka kvinnor?
Prästen Anna-Karin Jonsson lyfter några kvinnoporträtt från bibeln.

Bibeln har en lång tillkomstshistoria och det går inte att komma ifrån att det oftast är männens historia som berättas. När jag har funderat över vilka av Bibelns kvinnor som är ”starka”, så tänker jag att alla de kvinnor som omnämns måste ha gjort intryck på något sätt. Något har gjort att de fått plats i berättelserna och att vi kommer ihåg dem, fastän de levt i en tid där mannen utgjort normen och styrt berättelsen. Många bibeltexter lyfter ändå fram kvinnor på ett unikt sätt. Inte sällan har dock texterna tolkats så att kvinnorna blir mer syndiga än vad de faktiskt framställs i bibeltexten. Eller tvärtom, att de skulle vara helt utan fel och brister.

Hagar

Den första personen som ger Gud ett namn är en kvinna, Hagar. Hagar är slavflicka hos Sara som inte kan få barn

med sin make Abraham. Sara lånar ut Hagar till Abraham, och Hagar blir gravid. Men i takt med att graviditeten börjar märkas, blir också avundsjukan tydlig. Hagar bestraffas av sin matmor och rymmer ut i öknen.

Ute i vildmarken stannar hon till vid en källa där hon blir funnen av Guds ängel – eller om det är Gud själv. Hon blir kallad vid namn och ängeln uppmanar Hagar att återvända till sin matmor. När äkta hustrun Sara senare blir gravid och får en son, blir Hagar åter utstött och flyr ut i öknen. Åter möter hon också Gud, som beskyddar och försvaret henne och hennes son.

Hagar är utnyttjad, sviken och ensamstående mamma. Samtidigt blir hon sedd med sitt fulla människovärde och hon säger om Gud: Du är seendets Gud. Källan, där Gud mötte Hagar, får ett

namn som betyder Brunnen som tillhör den Levande som ser mig.

Den samariska kvinnan

Hon är inte namngiven. Men också här handlar det om ett möte vid en källa. Jesus har skickat in sina lärjungar in till staden för att köpa mat och träffar den samariska kvinnan när han behöver hjälp att få upp vatten. De talar om vatten, men samtalet går snabbt vidare till att handla om det levande vattnet, det som Gud vill ge. Det blir ett djupt teologiskt samtal.

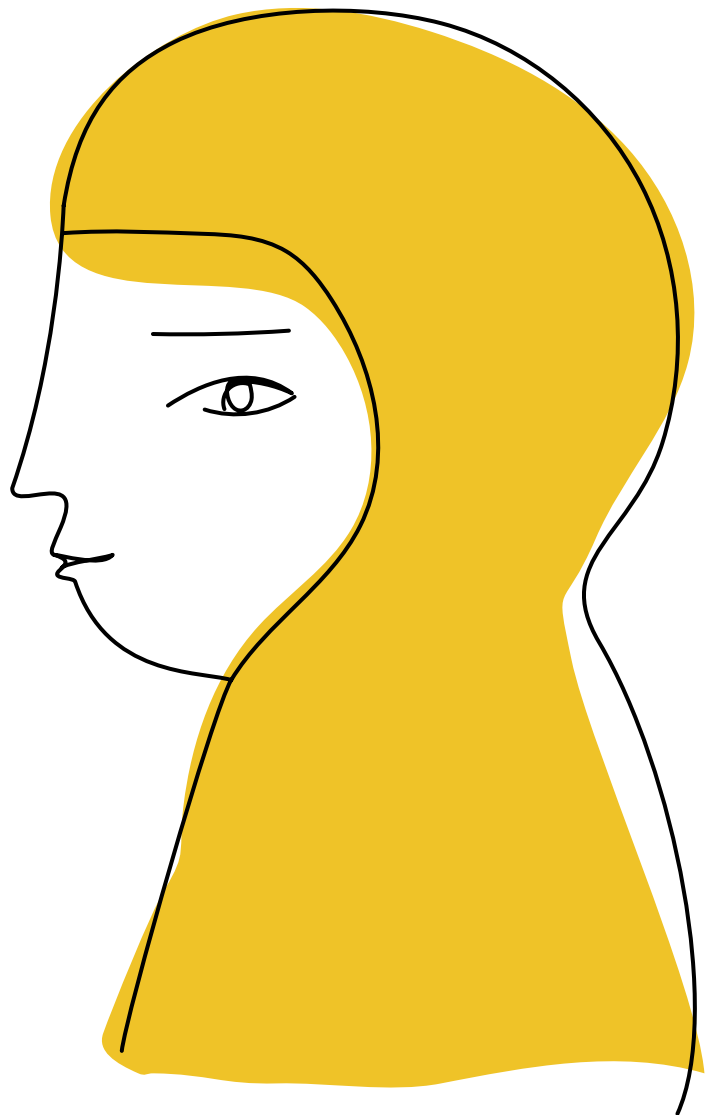
Bibeltexten antyder att kvinnan inte levt ett rakt igenom enkelt liv. Kanske fanns det sådant i hennes liv som gjorde att hon kände sig dömd och fördömd. Men bibeltextens fokus ligger faktiskt inte på hennes förflutna. Hon blir mött med respekt och tar för sig i samtalet, trots att det egentligen inte heller var passande

Maria från Magdala

Det som går att läsa om Maria från Magdala i Bibelns evangelier är att:

- Jesus botade henne från sjukdom
- hon hörde till den grupp av kvinnor som följde med Jesus och lärjungarna och som antagligen delvis försörjde dem
- hon var med vid korset när Jesus dog, hon var med vid gravläggningen, och hon mötte Jesus som uppstånden.

ILLUSTRATIONER: HELIKOPTER

att en man och en kvinna, och av olika folkslag, talade med varandra.

Kvinnan visar hur en sökande människa kan komma till tro. Och oavsett vad omgivningen ansåg om henne så blir kvinnan ändå ivrig att tala om för andra om vem hon har träffat. Det berättas att många människor kommer till tro genom henne.

Maria från Magdala

Maria från Magdala. Så många myter det bildats omkring henne och hennes liv. Hon beskrivs som synderska och prostituerad, hon omnämns i såväl gamla legender som i nyare litteratur som till exempel Da Vinci-koden. Ingenstans står det om henne att hon var mer syndig än någon annan. Maria från Magdala tycks ha funnit med i kretsen kring Jesus och var honom trogen. Hon tycks ha haft tillgångar som hon förfo-

gat över och delat med sig av. Kanske var hon helt enkelt en självständig kvinna som valde att följa Jesus. Och hon var den som först fick berätta för andra att Jesus uppstått.

Maria, Jesu mor

Hon ska föda det barn som också är Guds son. Inte undra på att hon själv är frågande till hur det ska gå till: Hur ska detta ske? Hon föder barnet under enkla förhållanden och får sedan fly landet med sin lilla familj. Hon får fler barn, men blir antagligen tidigt änka. Hon finns med under Jesu uppväxt och ser hur han så småningom går sina egna vägar. Hon får finna sig i att Jesus vid ett tillfälle avvisar henne och familjen.

Men hon fortsätter att följa med i bakgrunden. Hon står med vid korset och får uppleva den stora smärtan i att se sitt barn dö. Maria finns sedan med i den första kristna församlingen.

Maria fick vara med om många sällsamer och samtidigt tycks hon ha behållit en jordnära och trofast hållning. Kyrkliga traditioner har velat göra henne till en helt fläckfri människa, utan fel och brister. Men jag vill tro att Maria främst var en vanlig kvinna och att hon just därför kan vara en förebild för mig också. Kanske förstår också Maria vad hennes sons död innebär: att ingen längre behöver sörja som om vi inte hade något hopp.

Hagar, den samariska kvinnan, Jesu mor Maria och Maria från Magdala. Jag skulle vilja kalla dem för ”starka” kvinnor. De har kämpat mot fördomar och förtryck och banat sig en egen väg. För mig är de också viktiga förebilder i tro och tillit. De visar på vem Gud är och att Gud ser, bjuder in, ger plats för och vill använda oss, och är den som dör för oss.

I ljuset av *me too*

Me too – jag med. 2017 fick kvinnors berättelser om övergrepp, utsatthet och kränkningar en central roll. De utsattas berättelser fick plats i ljuset. Snart två år efter starten för Me too fortsätter kvinnor att berätta. Gloria har träffat Lovisa som delar sin berättelse.

Lovisa är pensionär och kan blicka tillbaka på ett yrkesliv där hon i många år varit ensam kvinna i en uppsatt position. Inom arbetsfältet styrning och ledning har Lovisa haft en ledande funktion och på arbetsplatsen har hon till stor del varit ensam i sin profession. Nu berättar hon och delar sina tankar. Anonymt. Helt enkelt för att det känns tryggare.

– Jag hade glömt obehagliga upplevelser, men i och med Me too väcks minnena till liv, säger hon.

Öppen feminist

Lovisa har alltid varit öppen feminist och hon tycker om att argumentera för bland annat kvinnor och barns rättigheter. Man lär sig av att argumentera med andra, menar hon.

I det dagliga arbetet kunde hon uppleva hur manliga chefer försökte utöva makt.

– Jag har haft bra kontakt med andra kvinnor inom samma position som jag, men inget närmare nätverk. Män kunde vara rädda för mig, för den position jag hade och för att jag stod för mina åsikter. Jag var ganska ensam i min position och hade mycket ansvar. Chansen för att någon skulle backa upp mig var liten, om något blev fel.

– Jag har kunnat utforma och göra job-

bet som jag velat och fått stöd av en del män, men jag har också känt av skuggsidorna. Den där känslan att jag varit utan nätverk och inte riktigt kunnat lita på män i jobbet. Det gjorde att jag blev väldigt bra inom mitt område.

Möjlighet att reflektera

Me too och dess genomslag har gett Lovisa insikt om egna erfarenheter. Hon kan prata om sådant man inte pratade om förr. När kvinnor förväntades vara tysta.

– Många kvinnor råkar ut för maktstrukturer. Me too innebär att det är lättare att berätta vad man har varit med om. Skammen har delvis försvunnit. Man är inte ensam. Man kan känna sig tryggare att hävda sig bland män.

Egna upplevelser

Genom andra kvinnors berättelser känns det också lättare för Lovisa att erkänna att män har passerat hennes gränser.

– En gång sade en av cheferna att han skulle hälsa på mig någon gång när min man inte var med. Jag kände mig otrygg i mitt eget hem. Agerandet är ett subtilt sätt för att dominera andra människor, säger Lovisa.

– En annan gång sade en manlig chef till mig att jag var dum i huvudet och att

han förväntade sig att jag skulle hålla käft.

– Under en period blev jag också mobbad för att jag stod för en annan åsikt i en fråga. Jag tror att de försökte hålla mig på plats. Det märktes på vad de sade och hur de sade det. Jag har också blivit utsatt för förtal.

Lovisa menar att vissa män hon har arbetat med har velat skapa sig makt genom att dominera.

– Nu tror jag inte att män kan bete sig på samma sätt som förut och komma undan med det. Jag vet inte om man kan se andra stora fördelar när det kommer till jämställdhet på grund av Me too. Sättet att utöva makt måste förändras.

För lika villkor

Lovisa menar att kvinnor i organiserad form har lett kampen för jämställdhetsarbete i flera decennier, en enträgen kamp som inneburit fördelar i samhället som föräldraförsäkring och möjligheten för män att få vara hemma med sina barn.

– Den möjligheten tror jag inte att unga män vill vara utan.

Den så kallade ”kvinnokampen” är egentligen en kamp för lika villkor. Den har även fört med sig en väl utbyggd förskola i samhället.

FOTO SHUTTERSTOCK

”Jag kanske kan definiera mig som en stark kvinna. Det var i alla fall en sådan roll jag skulle upprätthålla i mitt yrkesliv. Jag kunde inte visa mig vek eller lätt att manipulera”, säger Lovisa. Namnet Lovisa är fingerat.

– Män kan tycka att jämställdhet inte angår dem, utan att kvinnor får ordna sin egen jämställdhet själva. Män har mycket att vinna på jämställdhet, bland annat ökad närhet till sina barn, säger Lovisa.

Nya samtalsämnen

Me too har skapat nya samtalsämnen för Lovisa och hennes väninnor. En öppenhet kring tidigare erfarenheter präglar deras samtal.

– Nu i vuxen ålder berättar vi om det vi var med om som unga. Det känns som om det är tillåtet att berätta. Vad någon man sade i kopieringsrummet eller i korridoren. Man tog på sig ett ansvar och en skuld. Kvinnor har ofta tagit på sig ansvar för männens fel och inte sagt det till dem.

– Sådana här upplevelser gick inte att dela tidigare, i alla fall inte för mig. Man förväntades att klara sig själv, både i skolan och under uppväxten. Idag tror jag att delaktigheten mellan föräldrar och barn större.

Nya vägar

Normer och traditioner bryts inte av omsorg och god vilja, menar Lovisa. Hon är uppvuxen med synsättet att ursäkter alltid ska godtas. Samtidigt, menar hon, är det viktigt att markera när gränser har passerats.

– En manlig kollega skällde ut mig en gång för något han trodde jag var ansvarig för, vilket jag inte var. Sedan kom han tillbaka och bad om ursäkt. Då sade jag: Det godtar jag inte. Han förklarade inte på vilket sätt han tänkte förändra sitt beteende. Det var så han gjorde, han skällde ut kvinnor med jämna mellanrum och bad sedan om ursäkt. Att jag aldrig godkände hans ursäkt innebar att han alltid uppträdde korrekt mot mig efteråt.

– Innan det här hände hade jag läst olika teorier om att det finns inget att ursäkta om den som gjort fel inte är beredd att ändra sitt beteende. Man behöver inte krusa eller göra sig till för att bli omtyckt. Man kan också tänka lika för lika och ge igen. Det har Me too hjälpt mig att se. Att visa förståelse och omsorg värderas tyvärr inte alltid i yrkeslivet.

Effekter för framtiden

Vilka effekter Me too kommer att ha för framtiden är svårt att säga. Lovisa drar paralleller till när allmän rösträtt röstades igenom 1919 för kvinnor. På samma sätt står det och väger nu. De berättelser som kommit fram i ljuset av Me too kan vara med och forma framtiden.

– Kvinnors rösträtt drevs igenom av väldigt skickliga kvinnor, men rösträt-

ten hade också kunnat innebära ännu större förändringar för kvinnor. Ska vi fortsätta som hittills med lite reformer då och då? Man ser inga tydliga tecken på att det blir snabba förändringar, men idag berättar fler kvinnor om vad de varit med om och det tror jag skapar ett annat klimat.

TEXT MAGNUS BORG

FAKTA: ME TOO

- Me too-rörelsen startades 2006 av aktivisten Tarana Burke.
- Stort genomslag fick rörelsen hösten 2017 när skådespelerskan Alyssa Milano uppmanade alla kvinnor som ofredats sexuellt att svara på hennes inlägg med orden ”Me too”. Detta efter avslöjandet hur filmproducenten Harvey Weinstein ska ha trakasserat kvinnor sexuellt.
- I Sverige har Me too fått ett enormt genomslag. I olika branscher träder kvinnor fram och berättar om sexuella övergrepp, kränkningar och mobbning.

ORD PÅ VÄGEN | *Mats Björk, kyrkoherde*

FOTO MARIA FÄLDT

Världen är full av starka kvinnor

Världen är full av starka kvinnor. Utan starka kvinnor skulle ingen av oss finnas till. Utan starka kvinnor skulle tillvaron förmodligen vara än mer polariserad, hierarkisk, kall och hård. Så tänker jag. Men vad betyder det egentligen att vara stark?

Första tanken går till alla som modigt ställt sig främst i ledet, som gjort kvinnors röst hörd trots motstånd, trots alla försök att tysta ner. De har varit obekväma, besvärliga, men envist har de kämpat emot. Kämpat för! Det handlar om envishet, målmedvetenhet, om kraft att stå upprätt även om det blåser hårt.

Men styrka är mer än så. Den som är verkligt stark står inte ensam. Ensam är inte stark. Den som är verkligt stark är den som vågar be om hjälp, som ser sin egen begränsning. Den som är verkligt stark reser sig när man fallit, borstar smutsen av kläderna, plåstrar om såren, och gör ett nytt försök.

Vi har under våren firat Jungfru Marie bebådelsedag. Ängeln Gabriel kom till Maria och sa till henne att hon skulle föda en son, att han skulle bli stor och kallas den Högstes son. Hon hade funnit nåd hos Gud står det i bibeltexten. Men varför just hon? Ung. Enkel. Vanlig. Jag tänker att hennes storhet, hennes styrka, bestod i att hon vågade ställa sig till förfogande. Trots att hon inte visste hur hon skulle klara det uppdrag hon fick så sa hon ändå ja till sist; ”Må det ske med mig som du har sagt”. Och så kan hon, ända in i vår tid, vara en förebild för så många, både kvinnor och män, som står inför svåra beslut eller vägval, som söker efter sanning och rätt. Vägen framåt börjar alltid med ett ja, må det ske med mig...

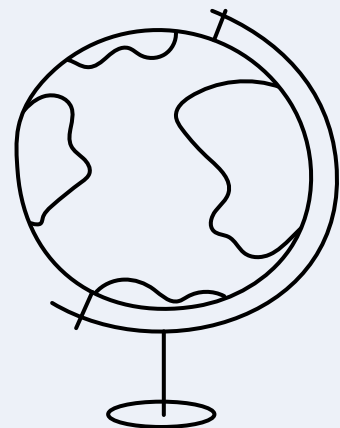
Världen är full av starka kvinnor. Kvinnor som vågar säga ja till det goda, som vågar säga ja även om sikten inte alltid är helt fri. Och det är också det som ger mig hopp inför framtiden.

Årets kvinna 2019

Varje år, på den internationella kvinnodagen, listar Expressen 100 kvinnor som på olika sätt gjort skillnad sedan fjolårets kvinnodag. Kvinnor som av olika anledningar blivit förebilder. I år toppas listan av Greta Thunberg som utsetts till Årets kvinna 2019.

Vi gläds åt att denna 16-åriga klimataktivist uppmärksammas för det fantastiska arbete hon gjort och gör. I Expressens motivering står det bland annat ”Greta ger röst åt en hel generation som kräver att få en framtid.”

Grattis Greta!

GLORIA FRÅGAR | Vad är en stark kvinna för dig?

Vår på kyrkogården

Piteå församlings kyrkogårdar förbereds nu för våren och sommaren. Snön smälter och på kyrkogårdarna har vårstädningen börjat. För att underlätta vårstädningen behöver därför gravlyktor och andra vinterdekorationer tas bort senast den 15 maj.

Hitta graven

Nu kan du själv hitta en särskild grav eller söka gravsatta på våra kyrkogårdar via en gratis söktjänst. Gå via adressen nedan och skriv in namn på den person du söker samt ort och församling. Gå via: webbkarta.agrando.se

Självklart går det fortfarande bra att vända dig till oss så hjälper vi dig om du så önskar. Kontakta expeditionen: 0911-27 40 80.

Kyrkogårdsdag

Välkommen till kyrkogårdsdag! Vi hjälper till med kompostjord, plantering och ger råd kring gravskötsel. Vi svarar på frågor om gravskötsel och gravregister. Diakoner finns tillgängliga för samtal. Kaffe och fika. Festis till barnen.

Lördag 15 juni kl. 11-15

Piteå kyrkogård, Hedens kyrkogård och Öjeby kyrkogård

Söndag 16 juni kl. 14.30-17.30

Långträsk kyrkogård

Åza Eklund Öjebyn

– Det är många saker, bland annat att vara ensam mamma. En stark kvinna står också upp för sig själv och tror på sig själv. Är självständig och vågar följa sin egen väg trots krav och förväntningar från samhället.

Robert Berglund Jävve

– Ja det kan vara någon som vågar säga vad hon tycker och tänker och som också vågar stå för sina åsikter. Men det finns många sätt att vara en stark kvinna på.

Oliva Lindberg Svensbyn

– Någon som kan stå upp för sig själv, och som vågar säga vad som är rätt och fel.

Gustav Lindberg Svensbyn

– Min fru.

Drop in vigsel 1/6

Håll utkik, mer info kommer på: svenskakyrkan.se/pitea

